

MEMO

AAN

VAN

BETREFT

DATUM

Anko Postma

5.1.2e

Bouwen aan vertrouwen in en met Albergen

27 november 2023

Doel van dit memo

Leidraad voor een gesprek tussen Anko en 5.1.2e om te komen tot een aanpak die het vertrouwen tussen college/gemeentebestuur en Albergen weer laat groeien in het besef dat dit een langzaam proces zal zijn. Dit is geen adviesnotitie o.i.d. maar meer gedachten die ik heb over concrete acties die de komende tijd moeten (want dat vind ik wel) starten om dat vertrouwen te herwinnen; dat gaat namelijk niet vanzelf.

Inleiding

De afgelopen weken, na een periode van relatieve rust rond dit dossier, stonden in het teken van cruciale momenten in het proces om te komen tot het azc in Albergen. En ook komende weken zijn belangrijk. Ik zet de data even op een rij:

- **28 september:** installatie en start nieuwe burgemeester en introductieperiode met onder meer een bezoek aan het toekomstige azc Albergen (inclusief negatieve media aandacht juist over dat bezoek);
- **31 oktober:** de eerste zitting in het kader van het verzoek om een hoorzitting door de stichting Democratisch Recht Albergen (uitspraak 28 november);
- **13 november:** technisch vragenuur in gemeenteraad;
- **21 november:** commissievergadering over de bestuursovereenkomst met insprekers;
- **24 november:** online toelichting (zoals destijds toegezegd) door de staatssecretaris van V en J. Op het laatste moment geboycot door een deel van de zogeheten ‘Achterban Albergen’ (i.v.m. het vanwege gezondheid niet live aanwezig kunnen zijn van de staatssecretaris);
- **28 november:** besluit rechter n.a.v. zitting 31 oktober (zie boven) wordt per mail bekend gemaakt aan de beide advocaten;
- **28 november:** raadsvergadering met bespreking van de bestuursovereenkomst;
- **Begin december:** besluitvorming college van B en W m.b.t. bestuursovereenkomst;
- **December (?):** verlenen omgevingsvergunning aan het COA;
- **Eerste week januari 2024:** einde eerste 100 dagen burgemeester + nieuwjaarsreceptie(?);
- **Maart 2024:** opening azc.

Vertrouwen: hoe is de stand?

Inwoners van Albergen (zie alleen al de insprekers op 21 november) maar ook raadsleden hebben zich regelmatig voor en achter de schermen (en via media als Tubantia, RTV Oost maar ook en vooral via social media) uitgesproken geen vertrouwen te hebben in het college en met name in de verantwoordelijke wethouder. Het ‘dossier azc Albergen’ kent inmiddels een lange historie en toelichtende verklaringen van gemeente en COA worden niet vertrouwd en niet geloofd. De reacties van inwoners zijn bovendien zeer regelmatig respectloos en ‘op de man’ (zeker als het gaat om de verantwoordelijke wethouder en de vorige burgemeester (voordat haar waarnemer aantrad). Bedreigingen worden niet geschuwd en zijn zelfs regelmatig grensoverschrijdend. Enige tijd geleden stapte ook de Dorpsraad Albergen op (‘geen vertrouwen meer in het gemeentebestuur’) en de zogeheten ‘dorpswethouder’ van Albergen voelde zich in de loop van de tijd ook steeds onveiliger.

Hij ging met ziekteverlof en is inmiddels (ook om andere redenen) afgetreden. Het azc Albergen en hoe het in Tubbergen gaat met dit proces is vanaf het begin ook landelijk nieuws (de protesten haalden de landelijke journaals en kranten), journalisten volgen de ontwikkelingen op de voet vanwege het unieke karakter van dit onderwerp.

Naast 'azc Albergen' heeft de gemeente Tubbergen – voor zo ver ik weet - nog een aantal forse uitdagingen als het gaat om vertrouwen: de mogelijke plaatsing van windturbines binnen de gemeente (of tegen de gemeentegrenzen aan) en het centrumplan met onder meer de bouw van een nieuwe gemeentehuis. En dit natuurlijk naast de issues die alle gemeenten in Nederland hebben: energietransitie, invoering Omgevingswet, migratiebeleid (er wonen ook gevluchte Oekraïners in de gemeente), schuldenproblematiek, enzovoorts.

Momentum is nu

In dit memo focus ik me op het azc Albergen. Het is mijns inziens nu het momentum (zeker ook vanwege de recente verkiezingsuitslag, maar niet alleen) om te starten aan de 'vertrouwenswederopbouw' waarbij het nu dus belangrijk is om er als college van B en W over na te denken (want daar begint het) hoe de komende tijd te werken en daar een plan van aanpak voor te maken. Want heel langzaam komen we nu richting de definitieve besluitvorming en ga ik er van uit dat het definitieve besluit '*ja, er komt een azc in Albergen*' in december door het college wordt genomen. Dat is vervolgens onomkeerbaar en dat betekent ook iets voor de 'mindset' van de inwoners van Albergen (zowel de tegen- als de voorstanders: die laatsten zijn er ook namelijk).

Ik ga er hier overigens voor het gemak nu even van uit dat de rechter op 28/11 het verzoek om een hoorzitting afwijst. Moet er wel en hoorzitting worden gehouden, dan schuift een en ander wellicht op in de tijd. Maar blijft wel onverminderd nodig.

Het momentum is er nu ook omdat de nieuwe burgemeester nog in zijn eerste 100 dagen zit. Hij is nog steeds nieuw, zich aan het oriënteren, heeft nog geen 'ballast van het verleden' en kan zich nu nog vrij gemakkelijk 'boven de partijen' opstellen. Tot nu toe is dat – vind ik - goed gelukt. Ik neem waar dat inwoners en raadsleden hem vertrouwen, dat hij nog niet wordt vereenzelvigd met de huidige en vorige bestuurder en dat men hem nog steeds aan het 'leren kennen' is. De gunfactor is nog in ruime mate aanwezig.

Werken aan vertrouwensherstel: concreet aan de slag

Het college van B en W met als boegbeeld de burgemeester, moet de komende tijd actief en gezamenlijk (!) gaan werken aan het genoemde vertrouwensherstel. Met in eerste instantie focus op de gemeenteraad en op de gemeenschap Albergen maar zeker ook op de hele gemeente Tubbergen met de diverse kernen. Want: de aandacht moet ook geleidelijk worden afgewend van het azc.

Ik richt me in dit memo op acties/activiteiten gericht op Albergen maar die ook breder van belang zijn voor de gemeenten en doe onderstaand vijftien concrete suggesties (lees: kansen) in willekeurige volgorde (afstemming, timing, organisatie e.d. nader te bepalen):

1. Start met inventarisatie van de inwoners van Albergen die hebben aangegeven positief te staan t.o.v. het azc en/of die hebben aangegeven te willen helpen (bekend bij de gemeente inmiddels). Start daar op korte termijn als burgemeester en/of verantwoordelijk wethouder individuele gesprekken mee: luister naar hen, wees blij met hen en ga in gesprek maar ook: leg uit en licht toe. Heb oog voor ook hun zorgen want

- wellicht ervaren zij druk vanuit de tegenstanders van het azc. Dit kan op den duur een mooi ‘community’ worden rond het azc, dus goed om erin te investeren nu al en hen te faciliteren;
2. Ga tevens in gesprek met medewerkers van de gemeente die in Albergen wonen. Luister naar hen, wat leeft, wat speelt, wat ervaren zij. Geef hen oprechte aandacht. Ook zij hebben een moeilijk/heftig jaar achter de rug, zo schat ik in, en zijn het wellicht ook niet eens met het azc of juist wel...;
 3. Sowieso: vergeet de interne communicatie binnen de gemeente en Noaberkracht niet;
 4. Plan na de definitieve besluitvorming door het college een aantal kleinschalige gesprekken als burgemeester met omwonenden, achterban Albergen e.d. Bereid deze goed voor, ga niet met een grote delegatie (neem één ambtenaar of met de verantwoordelijke wethouder) of ga alleen;
 5. Nieuwjaarstoespraak burgemeester: empathisch – duidelijk – samenbindend – benoemen pijnpunten – benoemen begrip – benoemen excuses –benoemen dat het niet de schoonheidsprijs verdient - maar ook: perspectief – respect - samen aan de slag – vooruit kijken, hoe moeilijk dit ook voor sommige inwoners zal zijn e.d;
 6. Open brief aan inwoners door burgemeester in Op en rond de Essen, website e.d;
 7. Vanaf januari is de burgemeester gedurende een half jaar een vaste dag (of dagdeel) per week in Albergen zichtbaar aanwezig. Heeft daar een tijdelijke werkplek, inwoners kunnen binnenlopen, praatje maken etc. In goed overleg met Frank Niens als dorpswethouder uiteraard. Ook gaat hij gericht in gesprek (luisterend) met (voorbeeld) team basisschool Kadoes, sportclubs, bedrijven, projecten die er lopen, café Morshuis, carnavalsvereniging, kerkelijke vertegenwoordiging uit Albergen, cultuur, etc. Hoewel de situatie anders is, naar het voorbeeld van burgemeester Aboutaleb van Rotterdam: <https://openrotterdam.nl/aboutaleb-gaat-werken-vanuit-carnisse-wat-moet-hij-weten-van-de-wijk/>: <https://openrotterdam.nl/aboutaleb-gaat-werken-vanuit-carnisse-wat-moet-hij-weten-van-de-wijk/>
 8. Interview in Tubantia met burgemeester organiseren (eerste 100 dagen, terugblik maar vooral blik vooruit). Ik organiseerde dit ook voor Jon Hermans met journalist Leo van Raaij (zie bijlage). Idem voor/bij RTV Oost (studiogast nieuwsuitzending?);
 9. Start in nieuwe jaar met vier interviews (iedere week één) met de drie wethouders en de burgemeester (als laatste). Dat kan op de gemeentepagina of in het redactionele deel van Op en rond de Essen (of andere HAH-kranten). Profielinterview volgens het format ‘*Vijf vragen aan*’. Zie een voorbeeld zoals we (Future Communication) dit deden voor de gemeente Utrechtse Heuvelrug (mijn bureau hield de interviews). Deze plaats je natuurlijk ook op de eigen website:
 - **Interview met wethouder Haaxma** - https://cuatro.sim-cdn.nl/heuvelrug/uploads/maart_wethouder_anouk_haaxma_5_vragen_1.pdf?cb=S5piitsl
 - **Interview met burgemeester Frits Naafs** - https://cuatro.sim-cdn.nl/heuvelrug/uploads/april_burgemeester_frits_naafs_5_vragen_aan_0.pdf?cb=tzOv39_4
 10. Het college start **vervolgens** een vaste column (blog) in Op en rond de Essen: op regelmatige basis (bijvoorbeeld: eens per twee of drie weken) schrijft een van de wethouders en de burgemeester (dus er wordt een rooster gemaakt voor het hele jaar) in een vast format (max aantal woorden e.d.) iets over haar/zijn werk. Wordt aangejaagd en voorbereid door team Communicatie;

11. Start weer met inloopavonden in het (toekomstige) azc. Met altijd de burgemeester en/of de verantwoordelijk wethouder die daar (even) bij is/zijn;
12. Stimuleer – timing belangrijk – dat er weer een nieuwe Dorpsraad in Albergen komt. Met (ook) deelnemers van de eerdergenoemde ‘community’ (punt 1);
13. Ga als burgemeester kennis maken (dus op bezoek) bij redacties van Tubantia en RTV Oost en eventueel andere relevante Twentse media. Dat werkt altijd goed, je leert elkaar kennen en dat maakt het voor de toekomst makkelijker. Ook landelijke media hebben in Twente redacteuren zitten (en volgen de azc-ontwikkelingen op de voet, heb ik gemerkt). Ook goed om kennis mee te maken;
14. Misschien hebben journalisten behoefte aan regelmatig een ‘bijpraatgesprek’ met de burgemeester. Dat kan georganiseerd worden;
15. Overweeg om in de gemeente Tubbergen te starten met een zogeheten burgerberaad. Je zou als burgemeester hiervoor het initiatief kunnen nemen in het kader van jouw eerste 100 dagen. Dit staat overigens los van het proces rond het azc Albergen. In steeds meer gemeenten wordt dit momenteel ingevoerd om inwoners meer te betrekken bij ingewikkelde en gevoelige vraagstukken. Een burgerberaad is een groep gelote inwoners die de politiek advies geeft over een lastig onderwerp. Het gaat om een heel belangrijk advies. De gemeenteraad en het college nemen het advies in principe over. Voorwaarde is dat het advies financieel, juridisch en praktisch uitvoerbaar moet zijn. In meerdere bijeenkomsten komen de deelnemers van het burgerberaad samen om te praten over het onderwerp. Wij zijn als bureau momenteel betrokken bij de invoering van burgerberaden in Amsterdam.

Anko, er zijn ongetwijfeld meer punten te bedenken. En wellicht komen ook die de komende tijd ook nog naar voren. Maar mijns inziens vormen de genoemde punten voldoende gespreksstof om het er eerst samen over te hebben als jij daarvoor open staat.

Bijlagen:

- Powerpointpresentatie t.b.v. een gesprek met het college van B&W dat ik had op 5 juli 2023. Jon Hermans had mij gevraagd om met advies te komen voor de komende tijd. Er is destijds geen opvolging aan gegeven;
- Artikel Tubantia 18 februari 2023 – Reconstructie (door 5.1.2e);
- Artikel Tubantia 25 februari 2023 – Interview wnd burgemeester Jon Hermans (door 5.1.2e 5.1.2e
